

De Nakomeling – *Evie Smit*

Om de toekomst te zien heeft Revna het verleden nodig.

Haar ijzeren staf onthoudt elke spreuk die ze ooit heeft uitgesproken, elke voorspelling die ze ooit heeft gedaan, en elke herinnering die ze ooit heeft gemaakt terwijl ze het comfortabele gewicht bij zich droeg. De kracht die haar staf bezit heeft ze jarenlang opgebouwd met het redden van kinderen, het genezen van ouderen en het verbreken van vloeken.

Ze kreeg de staf vijftien jaar geleden van een ijzersmid, in ruil voor één vraag over zijn toekomst. Ze had net haar dochters en hun vader verlaten in de naam van Freya en ze was nog onervaren met seidr, maar toch was ze akkoord gegaan. Revna had een vraag naar rijkdom verwacht, een wens om liefde, een smeekbede voor de gezondheid, maar toen ze in haar magische trance haar ogen sloot, was de vraag die hij stelde een stuk ingewikkelder:

“Komt het nog goed?”

De verrassing trok haar geest bijna terug naar Midgaard. Ze vocht tegen de drang om te vragen ‘komt wát goed?’; ze was niet voor niets een zieneres. Ze opende haar ogen in de toekomst en zag dat ze de oude ijzersmid nog één keer zou zien, zonder vrouw en zonder kinderen, voorovergebogen over zijn aambeeld tot hij zo oud was dat hij van de uitputting neerviel.

“Nee,” zei Revna, “Het spijt me. Je zult je hele leven alleen zijn.”

Hij had somber geknikt, maar was zijn afspraak nagekomen.

*

In de verte ziet Revna haar bestemming: een klein gehucht met een onbeweeglijke duistere wolk erboven. Onderweg naar een nabijgelegen stad is ze een jonge blonde schaapherder tegengekomen die haar aan haar meterlange staf en zilveren sieraden meteen als volva herkende. Hij smeekte haar om met hem mee te komen naar het nabijgelegen Mýrthorpe, waar de inwoners al negen dagen lang geen zon meer zien door de gigantische zwerm van zwarte raven die het dorpje heen omcirkelt. Voor Revna is er geen twijfel mogelijk; dit is een omen.

De jongen, Birger, heeft zijn schapen in het weiland achtergelaten en loopt in volle vaart zes meter verderop. Om de zoveel tijd kijkt hij achterom en remt hij even af, maar dan brengen zijn lange benen hem bijna gelijk weer verder weg. In haar gedachten spreekt Revna een korte spreuk uit, die de grond onder haar voeten beweegt en de wind in haar rug doet waaien, zodat ze plots weer naast de verwonderde Birger terecht komt.

Als ze dichterbij het dorp komen, ziet Revna de wervelende, kronkelende massa van honderden vogels tegen een donkergrijze lucht. Ze zwaait haar staf en roept een harde windstoot op, maar de raven verroeren zich niet. Absoluut bovennatuurlijk. Birger leidt haar naar Harald, de grote gespierde leider van het dorp, wiens ogen Revna van top tot teen bestuderen voordat hij met een zucht terug in zijn stoel valt en zijn lichaam in elkaar zakt.

“Ik dank de goden. Ze hebben me een volva gestuurd.”

Harald vertelt haar dat de raven een week geleden verschenen en dat er sindsdien alleen maar ongeluk is geweest in Mýrthorpe.

“De helft van Birger's schapen is gestorven aan ziekte, net als de meeste van onze gerstplanten. Het is alsof de natuur zich tegen ons wendt. Onze jagers hebben al een week niets gevangen... Mijn mensen hebben honger, volva, vertel me alstublieft wat de toekomst zal brengen.”

Revna glimlacht. Ze steekt haar kin omhoog en laat zichzelf langer lijken dan ze is.

"Laat het maar aan mij over."

Revna laat de indrukwekkend lange vrouw van Harald een groepje jonge vrouwen verzamelen dat voor haar gaat zingen om de geesten op te roepen die haar naar de toekomst zullen begeleiden, terwijl Harald zelf een vuurtje maakt op een open plek vlak bij het moeras. Ze hebben geen speciale stoel voor een volva, maar de vrouw van Harald legt een dieprode doek over een houten kruk en Revna is er tevreden mee. Ze kijkt in haar tas en ziet dat ze nog maar een paar zaden van het bilzekruid heeft – in haar achterhoofd maakt ze een boodschappenlijst.

Als de schemering aanbreekt zit Revna al op haar kleine houten troon en bidt ze tot Freya. Ze vraagt haar om de naam van een nakomeling; misschien kan deze nakomeling haar vertellen wat er met dit dorp gaat gebeuren. De wind fluistert een naam in haar oren – “Maya” – en Revna fronst. Wat een vreemde naam, denkt ze, maar ze schudt de gedachte van haar af. Het is niet haar taak om de namen van mensen te beoordelen. Het is haar taak om ze te helpen.

Harald gaat samen met zijn vrouw op een boomstronk zitten, op een veilige afstand van de kleine piramide van brandend hout voor Revna's voeten. Drie jonge vrouwen –niet ouder dan achttien – komen links, rechts en achter Revna staan. Revna heeft het lied dat ze zingen nog nooit gehoord, maar ze herkent het verhaal van de Nornen, de schikgodinnen die het lot bepalen. Passend. Ze gooit een aantal bilzekruidzaden op het vuur en leunt voorover om de rook van het heksenkruid in te ademen. Ze zwaait met haar staf, en langzaam draagt het lied haar geest

verder weg van haar lichaam. Haar ogen draaien terug en in de verte hoort ze Freya's stem die haar dichterbij wenkt. Haar geest zweeft door de rijken, weg uit Midgaard. Ze ziet Yggdrasil, de wereldboom, en ze wordt verder meegetrokken naar de bron van Urd, waar de Nornen hun runen in de stam van de boom schetsen. Skuld, de Norn van de toekomst, draait razendsnel haar hoofd om en wijst met een vlijmscherpe nagel naar Revna's verschijning. Als Revna zichzelf verliest in haar intense blik, merkt ze dat ze ineens door iemand anders' ogen kijkt.

*

Voor haar staat een raam op een kastje.

Door het raam zijn beelden van kleine mensen te zien, die vreemde kledij dragen. Het magische raam licht de donkere kamer op; voor de rest staat er alleen een lichtje dat niets lijkt op de lampen van speksteen die Revna gewend is. Ze heeft een vermoeden dat ze verder de toekomst in kijkt dan ze ooit heeft gekeken.

Ze hoort een diepe zucht. Dit moet de nakomeling zijn – Maya. Meestal kan Revna wel met de geesten van toekomstige mensen praten – hun lichaam herinnert zich het nooit – maar haar stem is verdwenen en ze zit vast in het lichaam van de nakomeling. Als ze haar geest los probeert te wrikken huivert Maya en trekt ze een kleurrijke deken van de armleuning van haar bank. De deken bevat felle pigmenten die Revna tijdens haar reizen nooit is tegengekomen. De nakomeling is vast een volva zoals zijzelf, misschien zelfs met een koninklijke status. Dat verklaart haar rijkdommen en het magische raam.

De nakomeling pakt een zwart rechthoekig voorwerp van een lage tafel en wijst die naar het raam. De scène verandert van een lachende vrouw naar een huilend meisje. Achter haar liggen de ruïnes van een huis. Revna denkt even dat de nakomeling op zal staan om het meisje te helpen, maar dan drukt haar duim op het vreemde voorwerp en verandert het tafereel opnieuw.

Beetje bij beetje leert Revna door dit magische raam over de wereld van de toekomst. Steden zijn onmogelijk groot, alsof elk dorp dat Revna in haar vijftien jaar als volva heeft bezocht lukraak aan elkaar genaaid is. Niet alleen naast elkaar, maar ook boven op elkaar, met rechthoekige gebouwen zo hoog als heuvels en mensen die door de straten rennen als duizenden onbeduidende mieren. Revna ziet hele landschappen ten onder gaan in machtige bosbranden, alsof de vuurreus Surt met zijn vlammeende zwaard te werk is gegaan. Ze ziet enorme ijzeren vogels en wagens die zwarte rook uitspugen. Ze ziet walvissen die aanspoelen, zeehonden met touwen om hun nek, meeuwen waarvan hun veren bedekt zijn met gitzwarte teer. Ze ziet stormen die net als reuzen met gemak huizen de grond uit trekken, oceanen van zand waar ooit

een zee was, hittegolven in het noorden. Ze ziet oneindig veel mensen die in hordes wegtrekken omdat ze vluchten van oorlogen en overstromingen.

Revna ziet Ragnarok, maar de nakomeling blijft op haar zachte troon zitten en schakelt met haar vreemde staf van ellende naar ellende.

*

**

Revna komt bijna met haar gezicht in het vuur terecht, maar de jonge vrouwen links en rechts van haar pakken haar stevig beet en zetten haar keurig terug neer op haar kruk. Harald springt op.

“Gaat het, volva Revna? U leek wel érg ver weg.”

Revna wrijft in haar ogen en kijkt met een frons op naar de man.

“Dat kun je wel zeggen,” weet Revna uit te kramen voor de wereld begint te kantelen en ze met haar schouder in de modder terecht komt.

Ze wordt wakker in een warm bed met linnen lakens. De vrouw van Harald zit op een stoel naast haar.

“Sif, haal Harald.”

De vrouw kijkt verschrikt op en lijkt even te moeten verwerken dat Revna wakker is en dat de volva haar een opdracht heeft gegeven, maar een moment later springt ze van haar stoel en rent ze de deur uit.

Revna gaat rechtop zitten. Aan het voeteinde van het bed ligt haar staf, haar meest kostbare bezit – perfect in tweeën gebroken. Ze voelt een korte steek van verdriet, maar ze onderdrukt het gauw en bestudeert de kamer waarin ze zich bevindt. Het is ongetwijfeld Haralds huis. Dierenpelzen bedekken elke stoel en bank, gedroogd vlees hangt aan de muur en de pilaren zijn prachtig versierd met krullen en beelden van goden.

De deur gaat open en Harald stormt de kamer binnen in een chaotische wervelwind van zorgen. De leider van Mýrthorpe ziet er niet zo goed uit. Hij heeft bezorgd aan zijn kastanjebruine haar lopen trekken en hij heeft een enigszins krankzinnige blik in zijn ogen. Wat Revna hem gaat vertellen zal hem niet doen opknappen.

Harald komt naast haar bed staan en begint al zijn vragen af te ratelen.

“Is het slecht nieuws? Is Mýrthorpe verdoemd? Zijn de goden boos op ons? Moeten we hier weg? Kunnen we–?”

Revna legt haar hand op die van hem.

“Het is erger dan dat.”

“Wat...?”

Harald ziet erg bleek, maar Revna moet dit doen.

“Het hele dorp moet opgeofferd worden.”

Revna staat weer naast het moeras, op de plek waar haar ritueel heeft plaatsgevonden. De huizen aan de rand van het dorp staan een beetje scheef, alsof ze langzaam naar het drasland getrokken worden. Het is ongeveer middernacht, maar Harald is met zijn dorpingen aan het overleggen en heeft Revna ondertussen weggestuurd. Ze heeft hem duidelijk gemaakt dat als hij niet vrijwillig meekomt, ze seidr zal gebruiken om Mýrthorpe met de grond gelijk te maken. Van Revna mogen de ouderen wel blijven; als er maar geen kans is dat er nog dorpingen leven die kinderen kunnen krijgen. De nakomeling mag niet geboren worden. Ragnarok moet voorkomen worden. Als ze aan de visioenen terugdenkt gaat haar hart sneller kloppen en gaan haar handen trillen. Hoe lang hebben ze nog op deze wereld?

Ze sluit even haar ogen en voelt de gebeurtenissen van de afgelopen dag als rotsen op haar schouders liggen. De koele wind waait dwars door haar blauwe gewaad heen en de zompige ondergrond laat water door haar laarzen naar binnen kruipen. Ze rilt en graaft door haar tas voor haar tondeldoos. Als ze die te pakken heeft gaat ze terug op haar krukje zitten en steekt ze een vuurtje aan om zichzelf warm te houden.

De zaden van het bilzkruid liggen nog steeds tussen de vlammen.

**
**

Revna weet meteen dat ze weer in de toekomst is. Ze kijkt deze keer niet door de ogen van de nakomeling, maar zweeft boven Midgaard als een vogel in vlucht. Al bijna gelijk snapt ze waarom. Projectielen vliegen door de lucht en komen overal ter wereld terecht. De aarde veranderd in een paar seconden van een groenblauw rijk tot een zee van vuur en as. Revna ziet ontelbare paddenstoelwolken en na een paar seconden voelt ze tegelijkertijd de wanhoop van bijna tien miljard mensen.

Revna's geest drijft verder weg van de aardbodem weg, tot ze zich boven de wolken bevindt. Het is avond hier. De zon gaat onder en werpt een prachtig roze licht over de donzige wolken. Het staat in schril contrast met de inferno kilometers onder haar voeten. Ook al weet ze dat het onmogelijk hoort te zijn, maken haar tenen contact en blijft ze op een wolk staan. Een zoute traan rolt over haar lippen. Ze wrijft in haar ogen en draait rond, op zoek naar... iets? Ze ziet een jonge vrouw met lang haar, zo donkerzwart dat het bijna blauw is, en het doet haar denken

aan haar eigen haar toen ze nog wat jonger was. Is dit dan die nakomeling, degene die de wereld zal eindigen? Revna vraagt zich af of ze zal herkennen van welke dorpeling ze afstamt, maar ze betwijfelt het.

Dan draait de nakomeling zich om en kijkt Revna recht in het gezicht van haar oudste dochter.

“Signe...?”

“Wat?” Zegt de nakomeling. Ze klinkt helemaal niet als Signe. “Ik ben Maya,” zegt ze.

Revna ziet de verschillen nu duidelijker. Signe’s ogen zijn net iets lichter, haar schouders zijn wat breder en haar tanden staan wat schever. Toch is de gelijkenis treffend. Als Maya een jurk aan had gehad met een bonten mantel in plaats van een ruw uitzierende blauwe broek en een felroze tuniek hadden ze als zussen kunnen doorgaan. Revna vindt het vreemd dat Maya zich kleedt als een man, maar hé, het is de toekomst; misschien dragen alle vrouwen dan wel broeken.

“Maya...” Herhaalt ze. “Ik heet Revna.”

“Ik weet het,” zegt Maya. “Ik heb je gezien in mijn dromen.”

Revna is niet verbaasd. Het moment dat Freya haar naam in de wind fluisterde waren hun zielen verbonden.

Maya gaat verder: “Je wilt dat hele dorp opofferen om ‘Ragnarok’ te voorkomen?”

Als Maya ‘Ragnarok’ zegt maakt ze een vreemde beweging met haar wijs- en middelvinger.

Revna knikt. “Ik heb jouw wereld gezien, Maya. Er is niets behalve de ondergang.”

Maya lacht en zegt: “Voor een zieneres ben je wel bang voor de toekomst, zeg.”

Revna voelt een woede in zich opkomen die haar verbaast. Ze heeft al jaren niet zo’n sterke emotie gevoeld. “Hoe kun je hierom lachen? Jij hebt dit gedaan! Door jou moet ik een heel dorp vernietigen, of Ragnarok toestaan.”

“Ik ben niet degene die het zover heeft laten komen, hè? Dat hebben we als de mensheid allemaal samen gedaan,” zegt Maya tussen neus en lippen door, alsof het algemene kennis is.

“De hele mensheid...?” Vraagt Revna. Haar hart zinkt als een steen in haar ribbenkast en ze voelt zich plotseling misselijk. “Dus het is hopeloos? Het maakt niet uit wat ik doe, wie ik opoffer? Ragnarok is onvermijdelijk?”

“Woah,” zegt Maya, “Dat is totaal niet wat ik zei. Je bent een zieneres, toch? Jij zal beter dan iedereen weten dat de toekomst niet vaststaat. Als ik mijn tarotkaarten gebruik krijg ik ook elke keer iets anders te zien.”

Revna weet niet wat tarotkaarten zijn.

“Ik wil het niet riskeren,” zegt ze.

“Heb eens wat vertrouwen in ons!” Roept Maya plots. “Ik weet dat onze wereld in brand staat, ik weet dat er veel ellende in de wereld is! Maar wat heb ik eraan om te huilen en te hopen dat alles op een magische wijze goed komt!? We moeten doorleven, Revna, kijk naar wat voor goeds er in de wereld is.”

Maya legt haar handen op Revna's schouders en Revna ziet haar herinneringen.

De oudste vrouw die Revna ooit heeft gezien zit met een kindje op schoot. Ze heeft zoveel rimpels dat haar vingers lijken op spichtige boomstammen. Revna heeft nog nooit iemand ouder dan vijftig gezien, maar deze vrouw lijkt wel het dubbele. Haar mondhoeken krullen omhoog en aan haar schitterende glimlach te zien heeft ze waarschijnlijk nog meer tanden dan Revna zelf.

Het kind ligt nu ziek op bed en Revna heeft medelijden met de ouders. Haar raspende ademhaling en nare hoest doen Revna denken aan haar jongere broertjes, Ulf en Arne, die allebei in hetzelfde jaar aan deze ziekte overleden. De vader van het kind geeft haar een lepel medicijn en na een paar dagen rent ze weer vrolijk door de tuin achter hun huis.

Een tafel vol etenswaren die Revna niet eens herkent, een eindeloze voorraad stromend water, een huis vol boeken, warme kamers, zachte kleding, snoepgoed, speelgoed.

Een meisje van ongeveer twaalf jaar oud huilt op een begrafenis. Een magisch raam – is magie in de toekomst zo wijdverspreid? – laat afbeeldingen zien van de overledene als jongeman. Het kind lacht door haar tranen heen als ze zichzelf herkent in zijn gezicht. Revna kan zich het gezicht van haar eigen vader niet meer herinneren en van haar moeder heeft ze alleen een schelpvormige broche die haar sjaal vasthoudt. De kaart die het kind mee naar huis neemt met haar vaders gezicht erop, is een bitterzoet geschenk.

Een jonge vrouw omhelst haar vriendin en geeft haar, tot Revna's verbijstering, een zoen op haar mond. Zou Revna ooit een volva geworden zijn als ze haar man niet wilde verlaten? Als ze net als deze jonge vrouwen zo vrij als de raven kon zijn, waarnaar ze was vernoemd? Ze zet de gedachte uit haar hoofd. Het verleden doet er nu niet toe.

Maya kijkt haar aan en Revna voelt haar liefde voor de wereld, haar onzekerheid en angst voor de toekomst, de pijn die het leven met zich meebrengt, maar bovenal haar hoop en vertrouwen dat ze zal volhouden. Maya wrijft net iets te hard over Revna's gezicht als de tranen langs haar wangen lopen, maar niemand heeft haar in zo'n lange tijd aangeraakt dat de tranen alleen maar vermenigvuldigen.

Verloren in het moment realiseert ze zich eerst niet dat Maya's ogen van kleur zijn veranderd. Terwijl ze voorheen donkerblauw waren, zijn ze nu van sprankelend honinggoud. Als ze het ziet, trekt ze zichzelf los van Maya's armen en valt ze tot haar knieën.

“Freya–” begint ze, maar de godin onderbreekt haar.

“VOLVA REVNA, ZIE JE HET NU EINDELIIJK?”

Haar stem galmt door Revna's hoofd, zacht als boter en tegelijkertijd krachtig als een strijdkreet. Maya's lichaam ziet er te klein uit voor zo'n grootse aanwezigheid.

“IK HEB JOU NAAR MÝRTHORPE GELEID, RAAF. IK WIL DAT MIJN VOLVA'S ZIEN.”

Alle keren dat Revna naar Freya heeft geboden, hebben haar niet voorbereid op een direct gesprek met de godin. Er komen geen woorden langs de brok in haar keel.

“ER BESTAAT GEEN SLECHTE TIJD. GOED EN SLECHT LOPEN DOOR ELKAAR HEEN EN MINGEN ZICH. VERGEET NIET DAT RAGNAROK OOK EEN HERGEBORTE IS.”

Revna knikt energiek en durft niet op te kijken naar haar godin.

“ER STAAT JOU NOG ÉÉN DING TE DOEN.”

***

Revna heeft Harald gezegd dat de goden hem en zijn dorp wilden sparen. Harald verbande haar toch uit Mýrthorpe. Begrijpelijk, dacht ze. De raven vlogen achter haar aan, maar storen inmiddels waarschijnlijk een ander ongelukkig dorpje dat door een of andere god is aangewezen als een leermoment voor zijn of haar aanhanger.

Ze voelt zich een betere volva nu ze tijd gewoon als tijd aanschouwt, neutraal en zonder angst, en daarom moet ze een oude fout rechtzetten. Goed, ze probeerde een heel dorp op te offeren om de mensheid te redden, maar de volva's uit de oude verhalen hebben ook allemaal dubieuze daden verricht...

De ijzersmid is precies zoals ze al die jaren geleden voorspeld had. Hij is oud, voor de tijd waarin hij leeft. Nu Revna de ouderen van de toekomst heeft gezien lijkt zijn leeftijd – bijna zestig – niet zo indrukwekkend, maar hij is de oudste persoon in zijn dorp, en hij is nog steeds aan het werk. Het moment dat Revna zijn smederij binnenloopt, stort hij in. Revna weet hem te vangen – zo veel weegt hij niet – en ze deponeert hem op de dichtstbijzijnde stoel. Hij biedt haar een drankje aan, maar zij is degene die het bier inschenkt. Ze laat hem haar gebroken staf zien en hij sist door zijn tanden.

“Jammer. Al die geschiedenis weg. Ik heb gehoord dat daar kracht in zit.”

“Ach ja,” zegt Revna, “Soms moet je opnieuw beginnen om het de tweede keer beter te doen.”

De ijzersmid lacht, een dieptevreden geluid. “Dat is wijsheid.”

Revna aarzelt een moment. “Ik moet mijn excuses aanbieden.”

“Maar u had gelijk, volva. Ik ben altijd alleen geweest.”

“Ik had het niet zo moeten—”

“Eerst was ik teleurgesteld. Het was niet wat mijn ouders van me verwachtten. Mijn vader was een smid en zijn vader was een smid. Ze wilden altijd dat ik het ambacht door zou geven aan een zoon.” De smid krijgt een ondeugende blik in zijn ogen, alsof hij een groot geheim doorvertelt. “Ik heb nooit een vrouw of kinderen gewild. Zoals u zei... Soms moet je opnieuw beginnen. Zo gaat het met alles.”

Een kinderachtige giechel ontsnapt uit Revna's keel. Ze weet niet of het door de drank komt of het gewicht dat van haar schouders af is, maar ze voelt zich weer jong.

“We zijn allemaal alleen,” zegt de smid. Hun glazen klinken samen.

“We zijn allemaal alleen,” zegt Revna, “En toch komt het goed.”